

UMOWA KOALICYJNA

My, niżej podpisani przedstawiciele:

1. Koalicyjnego Komitetu Wyborczego Koalicja Obywatelska PO .N IPL Zieloni (dalej „Koalicja Obywatelska”), reprezentowanego przez Donalda Tuska,
  2. Koalicyjnego Komitetu Wyborczego Trzecia Droga Polska 2050 Szymona Hołowni – Polskie Stronnictwo Ludowe, reprezentowanego przez Szymona Hołownię („Trzecia Droga – Polska 2050 Szymona Hołowni”) oraz Władysława Kosiniaka-Kamysza („Trzecia Droga – PSL”),
  3. Komitetu Wyborczego Nowa Lewica („Nowa Lewica”), reprezentowanego przez Włodzimierza Czarzastego i Roberta Biedronia,
- wspólnie deklarujemy utworzenie koalicji na rzecz zbudowania trwałej większości parlamentarnej, wspólnego rządu i naprawy Rzeczypospolitej, zwanej dalej „Koalicją”.

Zobowiązujemy się wspólnie pracować na rzecz poprawy poziomu życia i poczucia bezpieczeństwa obywateli i obywateli naszego kraju jako nowoczesnego narodu w sercu Europy, przyjaznego sąsiadom dzielającym nasze wartości, w poszanowaniu tradycji i wartości wywodzących się z naszej kultury i historii.

Pragniemy podziękować wszystkim wyborcom, którzy 15 października 2023 roku w niespotykanej dotąd liczbie stawili się przy urnach. To wspaniałe święto polskiej demokracji nie byłoby możliwe, gdyby nie wielka aktywność społeczeństwa obywatelskiego w ostatnich latach, którą strony Koalicji uważają za wielkie zobowiązanie.

Pracować będziemy zgodnie, pilnując postanowień niniejszej umowy koalicyjnej, ze świadomością odpowiedzialności za przyszłość Polski.

W sprawach programowych nieuwzględnionych w niniejszej umowie, strony Koalicji zgodnie postanawiają, że mając na względzie interes Polski, będą prowadzić przyjazny dialog, by wypracowywać wspólne stanowiska i projekty aktów prawnych. Dialog ten będzie prowadzony pomiędzy partiami tworzącymi Koalicję, ale też z szerokim uwzględnieniem głosu społecznego.

Część I. Ustalenia Programowe

Kierując się wolą wyborców będziemy działać wspólnie i zgodnie w następujących obszarach:

- 1. Bezpieczeństwo Polek i Polaków jest dla Stron Koalicji zadaniem priorytetowym.** W obliczu bezprecedensowego zagrożenia dla naszego bezpieczeństwa spowodowanego rosyjską agresją na Ukrainę, będziemy umacniać pozycję Polski na arenie międzynarodowej. Będziemy konsekwentnie stać na straży polskich interesów prowadząc jasną i obliczalną politykę zagraniczną, czytelną dla przyjaciół i odstraszącą dla wrogów naszego państwa. Polskie bezpieczeństwo oprzemy na trzech filarach: odbudowie wspólnoty narodowej, umocnieniu pozycji w Unii Europejskiej i Sojuszu Północnoatlantyckim oraz wzmocnionej armii - sprawnie dowodzonej i wyposażonej w nowoczesny sprzęt.

Polska dyplomacja wymaga profesjonalizacji i odpolitycznienia. W trosce o bezpieczeństwo obywateli i obywateli będziemy także dążyć do odbudowy obrony cywilnej.

- 2. Przywrócimy porządek prawny, zachwiany przez działania poprzedników.** Sądy będą wolne od nacisków politycznych, prokuratura będzie niezależna i apolityczna. Zapewnimy legalność funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości i sądownictwa konstytucyjnego. Dołożymy wszelkich starań, aby przywrócić konstytucyjny i apolityczny kształt Krajowej Rady Sądownictwa i Sądu Najwyższego. Sądy muszą być blisko obywateli i mają im służyć. Skrócimy czas i obniżymy koszty postępowań sądowych. Konieczne jest także odciążenie sądów od spraw, które mogą być rozstrzygane w trybie administracyjnym.

Przywrócimy bezstronność i autorytet innych organów państwa zmienionych w ostatnich latach w partyjne przybudówki. Odbudujemy służbę cywilną oraz przeprowadzimy reformę procesu legislacyjnego, otwierając go na szerokie konsultacje społeczne.

- 3. Jednym z najważniejszych zadań Koalicji będzie wspieranie zawodów kluczowych dla funkcjonowania państwa i przyszłości naszych dzieci.** Strony Koalicji potwierdzają pilną potrzebę podwyżek dla nauczycieli, pracowników służby publicznej, w tym

administracji, sądów i prokuratury. Niskie zarobki wypychają z zawodu ludzi zapewniających ciągłość działania naszego państwa oraz edukację dzieci i młodzieży. Powstrzymamy i odwrócimy ten proces. Stosowne akty prawne zapewniające podwyżki zostaną przedłożone w ciągu pierwszych stu dni rządów.

4. Koalicja chce zdecydowanej poprawy jakości i dostępności systemu ochrony zdrowia.

Podniesiemy nakłady na ochronę zdrowia. Zniesiemy limity na leczenie przez NFZ. Wprowadzimy mechanizmy oddłużania szpitali i urealnimy wycenę świadczeń zdrowotnych. Zapewnimy powszechną i dostępną pomoc psychologiczną i psychiatryczną finansowaną przez państwo. Zwiększymy rolę placówek Podstawowej Opieki Zdrowotnej. Rozszerzymy uprawnienia przedstawicieli innych zawodów medycznych i niemedycznych, by usprawnić funkcjonowanie systemu. Dołożymy wszelkich starań, aby skrócić kolejki do specjalistów.

5. Dobra edukacja to inwestycja w przyszłość naszych dzieci, ale także realny zysk w postaci wyższego PKB, bo każda złotówka przeznaczona na edukację wraca z nawiązką.

Efektywnie zwiększymy wydatki budżetowe na edukację. Zadbamy o zdrowe wyżywienie dzieci w szkołach. „Odchudzimy” i zmienimy podstawę programową, tak aby szkoły uczyły kompetencji przyszłości, związanych z rozwojem nowych technologii, zdolności syntetycznego myślenia i współpracy w grupie, a dzieci po podstawówce płynnie posługiwały się językiem angielskim. Ograniczymy obowiązki związane z zadawaniem prac domowych, tak by czas po szkole był przeznaczony tylko dla rodziny i rozwijania swoich pasji. W każdej szkole będzie dostępna opieka psychologiczna. Wyprowadzimy politykę ze szkół, zwiększymy ich autonomię, pamiętając jednocześnie, że powinny przekazywać wartości nowoczesnego patriotyzmu, otwartości i praw człowieka oraz bogactwo polskiej kultury.

6. Wzmocnimy prawa kobiet, które będą kluczowym obszarem działań Koalicji.

Unieważnimy wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 2020 roku. Kobiety mają prawo decydowania o sobie. Państwo zapewni szczególne wsparcie dla par planujących rodzicielstwo poprzez finansowanie procedury *in vitro* oraz pełen dostęp do

bezpłatnych badań prenatalnych. Zapewnimy realizację nowoczesnych standardów opieki okołoporodowej. Dostęp do bezpłatnego znieczulenia będzie zasadą, a nie wyjątkiem. Szczególny nacisk zostanie położony na rozbudowę sieci żłobków. Jednocześnie strony Koalicji zgodnie przyznają, że w trosce o budowanie kapitału społecznego i wyrównywanie pozycji kobiet na rynku pracy, koniecznym jest zapewnienie dodatkowego wsparcia kobiet w powrocie do pracy po urlopie macierzyńskim. Strony Koalicji będą współpracować na rzecz likwidacji luki płacowej, a także eliminacji innych barier, stojących na drodze równego traktowania na rynku pracy. Koalicja będzie dążyła do skutecznej egzekucji alimentów.

7. **Wszyscy jesteśmy równi, a orientacja seksualna i płeć nie może być powodem dyskryminacji.** Walka z mową i czynami z nienawiści będzie naszym priorytetem. Znowelizujemy kodeks karny tak, aby mowa nienawiści ze względu na orientację seksualną i płeć była ścigana z urzędu.

8. Przyspieszający kryzys klimatyczny jest niezaprzeczalnym faktem, podobnie jak to, iż to działania człowieka są jego główną przyczyną. **Będziemy zgodnie współpracować na rzecz przeciwdziałania zmianom klimatycznym oraz ograniczenia ich wpływu na życie mieszkańców Polski.** W szczególności, strony Koalicji są zdeterminowane do przyspieszenia zielonej transformacji energetycznej. Stworzymy stabilne prawo wspomagające sprawiedliwą transformację energetyczną poprzez budowę systemów wspomagania finansowego i technologicznego. Bez czystej i taniej energii Polsce grozi zapaść konkurencyjna względem innych państw, co odbije się negatywnie na jakości życia i dochodach Polaków.

Strony Koalicji podejmą wspólnie działania, by zwiększyć udział odnawialnych źródeł energii w produkcji energii elektrycznej. Będzie to możliwe m.in. dzięki uwolnieniu potencjału lądowej energetyki wiatrowej, fotowoltaiki, biogazowni, rozwojowi konkurencji i zaangażowaniu sektora prywatnego i samorządowego. Jednocześnie opracujemy założenia dla spójnego programu rozwoju energetyki jądrowej oraz precyzyjnie określimy sposób jego finansowania. Naszym celem jest również modernizacja i rozbudowa sieci przesyłowych i dystrybucyjnych.

W celu zapewnienia źródeł finansowania tych przedsięwzięć, doprowadzimy do odblokowania środków z Krajowego Planu Odbudowy oraz przeznaczymy całość wpływów z systemu handlu emisjami ETS na inwestycje w transformację energetyczną.

Zapewnimy niskie ceny energii gospodarstwom domowym i firmom w oparciu o mechanizmy zdrowej konkurencji oraz jasne zasady działania rynku. Jednym z fundamentów rynku będzie energetyka prosumencka, zapewniająca milionom obywateli możliwość uczestnictwa w procesie wytwarzania energii.

Potwierdzamy wolę dialogu i respektowania ustaleń zawartych ze stroną społeczną. Zadbamy o sprawiedliwą transformację, uwzględniającą bezpieczeństwo pracowników sektora energetycznego. Istotnym elementem transformacji będzie walka z ubóstwem energetycznym.

9. Strony Koalicji podejmą zdecydowane działania na rzecz poprawy poziomu ochrony polskich lasów, rzek i powietrza. Środowisko naturalne to nasze dziedzictwo, które musimy przekazać kolejnym pokoleniom.

20% najcenniejszych obszarów leśnych zostanie wyłączone z wycinki, eksport nieprzetworzonego drewna zostanie ograniczony, a drewno będzie służyć przede wszystkim polskim przedsiębiorcom. Wprowadzimy zakaz spalania drewna w energetyce zawodowej. Ustanowimy społeczny nadzór nad lasami oraz wdrożymy program odnowy bagien i torfowisk. W porozumieniu z lokalnymi społecznościami zwiększymy powierzchnię parków narodowych.

Wdrożymy stały monitoring czystości rzek oraz będziemy dążyć do ich renaturyzacji. Zlikwidujemy nielegalne składowiska toksycznych odpadów. Będziemy walczyć ze smogiem m.in. poprzez przyspieszenie procesu wymiany źródeł ciepła oraz termomodernizacji. Wprowadzimy niezbędne zmiany w programie Czyste Powietrze.

10. Koalicja zamierza jak najszybciej doprowadzić do powrotu przewidywalności w systemie podatkowym, poprzez ustabilizowanie prawa i przywrócenie dialogu z organizacjami reprezentującymi pracodawców i związkami zawodowymi. Strony Koalicji zgodnie przyznają, że stabilny, przyjazny i sprawiedliwy system podatkowy to warunek niezbędny dla zwiększenia stopy inwestycji w gospodarce. W tym celu strony

Koalicji wprowadzą w szczególności zasadę minimum sześciomiesięcznego *vacatio legis* dla zmian w prawie podatkowym.

Strony Koalicji zgodnie deklarują gotowość do zmniejszenia obciążeń podatkowych nakładanych na pracujących, w celu pobudzenia aktywności zawodowej i wsparcia rodzin. Widząc potrzebę wsparcia 16 milionów pracowników dofinansujemy Państwową Inspekcję Pracy, by efektywnie broniła ich praw.

11. **Podejmiemy działania na rzecz przywrócenia transparentności finansów Państwa oraz zapewnienia nad nimi demokratycznej kontroli.** Strony Koalicji będą dążyć do poprawy stanu finansów publicznych. Pierwszym krokiem będzie publikacja Białej Księgi finansów państwa. Przeprowadzimy przegląd powołanych przez naszych poprzedników instytucji, m.in. pod kątem ich przydatności i kosztów funkcjonowania.
12. **Przywrócimy korzystne warunki do rozwoju działalności gospodarczej.** Ostatnie lata stały pod znakiem wojny wypowiedzianej przez rządzących polskim przedsiębiorcom. Bez odbudowy ducha przedsiębiorczości powrót na ścieżkę długoterminowego wzrostu gospodarczego, skutkującego wyższymi wynagrodzeniami, nie będzie możliwy. Odbudujemy zaufanie pomiędzy państwem a przedsiębiorcami. Odejdziemy od opresyjnego systemu podatkowo – składkowego m.in. poprzez wprowadzenie korzystnych i czytelnych zasad naliczania składki zdrowotnej. Potężny wzrost kosztów prowadzenia działalności gospodarczej w ostatnich latach musi być zatrzymany, dlatego strony Koalicji wprowadzą zasadę, że chorobowe pracownika już od pierwszego dnia będzie płacone przez ZUS. Zapewnimy kasową metodę rozliczania podatku PIT przed przedsiębiorców. Dla przedsiębiorców, odprowadzających składki za siebie, wprowadzimy możliwość czasowego zwolnienia ze składek na ubezpieczenia społeczne.
13. **Jednym z priorytetów Koalicji będzie odpolitycznienie Spółek Skarbu Państwa poprzez wprowadzenie czytelnych kryteriów naboru na stanowiska zarządcze.** W największych polskich firmach muszą pracować najlepsi specjaliści i managerowie, a nie osoby wybierane z klucza partyjnego lub rodzinnego. Strony Koalicji będą wspólnie

działać na rzecz wdrażania najwyższych standardów ładu korporacyjnego w spółkach kontrolowanych przez Skarb Państwa.

- 14. Strony Koalicji będą współpracować na rzecz zabezpieczenia interesu polskich rolników.** Agresja Rosji na Ukrainę doprowadziła do powstania negatywnych zjawisk na rynkach rolnych. Niekontrolowany napływ produktów na nasz rynek spowodował wielomilionowe straty polskich producentów. Dlatego będziemy podejmować działania na rzecz polskich rolników m.in. poprzez budowę nowej infrastruktury logistycznej – takiej jak port zbożowy i nowe powierzchnie magazynowe. Będziemy wspierać polską produkcję np. wprowadzając obowiązek flagowania produktów oraz aktywnie pilnować interesów tego kluczowego sektora na arenie międzynarodowej.

Koalicja opowiada się za rozwojem polskiego rolnictwa i sektora rolno-spożywczego, jako kluczowego dla bezpieczeństwa żywnościowego i pełniącego ważną funkcję społeczną, gospodarczą i środowiskową. Będziemy dążyć do stabilizacji sytuacji na rynkach rolnych, zwiększenia opłacalności produkcji poprzez rozwój potencjału eksportowego i unormowanie relacji z krajami trzecimi oraz uproszczenie procedur administracyjnych. Kluczowe jest, aby zachować równowagę w odpowiednim rozwoju produkcji roślinnej i bezpośrednio powiązanej z nią produkcji zwierzęcej. Strony Koalicji będą działać na rzecz poprawy dobrostanu zwierząt. Będziemy wspierać wykorzystanie potencjału rolnictwa i obszarów wiejskich do produkcji czystej i taniej energii. Wprowadzimy maksymalnie 30-dniowy termin płatności przez markety i przedsiębiorstwa skupowe dla wytwórców żywności i zapewnimy jego egzekwowanie. Stworzymy fundusz stabilizacyjny w celu ograniczenia strat wynikających z nieuczciwych praktyk pośredników.

- 15. Nauka i szkolnictwo wyższe wymagają zmian, zapewniających m.in. odpolitycznienie, przywrócenie autonomii uczelni oraz wyższy poziom finansowania.** Zmienimy system punktacji za publikacje naukowe. Strony Koalicji zgodnie deklarują, że dla poprawy konkurencyjności polskiej gospodarki niezbędne będzie zdecydowane zwiększenie nakładów na badania i rozwój oraz stworzenie sprawnych kanałów wymiany wiedzy pomiędzy środowiskiem akademickim oraz przedsiębiorcami.

Państwo będzie szczególną troską otaczać badania nad dziedzictwem historycznym i kulturowym.

16. Kultura to zdaniem stron Koalicji kluczowy obszar funkcjonowania Państwa.

Poprzednicy Koalicji doprowadzili do skrajnego upolitycznienia instytucji zajmujących się oceną i finansowaniem kultury, co często oznaczało wprowadzenie ukrytej cenzury. Sztuka musi być wolna! Koalicja będzie dążyć do odpolitycznienia kultury oraz unormowania statusu zawodowego artystów poprzez zapewnienie im zabezpieczenia socjalnego, świadczeń emerytalnych oraz dostępu do systemu opieki zdrowotnej.

17. Naprawimy i odpolitycznimy media publiczne.

Stały się one w dużej mierze odpowiedzialne za rozłam w społeczeństwie, szerzenie kłamstw oraz celowo urządzane nagonki i kampanie nienawiści, prowadzące do rozbitcia wspólnoty narodowej. Zobowiązujemy się podjąć wszystkie niezbędne kroki, by niezwłocznie przerwać ten proceder i wyciągnąć konsekwencje wobec siejących nienawiść za pieniądze publiczne.

18. Strony Koalicji zgodnie potwierdzają, że niezbędny jest rozdział Kościoła od Państwa,

oparty na zasadach wzajemnej niezależności oraz bezstronności państwa w sprawach przekonań religijnych i światopoglądowych.

19. Koalicja odpolityczni służby mundurowe i służby specjalne oraz wprowadzi czytelne

reguły państwowej kontroli nad nimi. Podporządkowanie Policji i służb specjalnych rządzącej opcji przez osiem ostatnich lat doprowadziło do ich skrajnego upolitycznienia, wielokrotnego wykorzystania do walki politycznej i ograniczania praw obywatelskich. Koalicja ograniczy liczbę służb posiadających ustawowe uprawnienia do wykonywania czynności operacyjno-rozpoznawczych oraz wprowadzi skuteczny mechanizm kontroli wykonywania tych czynności przez służby.

Zlikwidowane zostanie Centralne Biuro Antykorupcyjne, a jego zasoby i kompetencje przekazane do innych służb, m.in. do pionu zwalczania przestępstw korupcyjnych w

Centralnym Biurze Śledczym Policji. Dzięki temu wzmocniona będzie walka z korupcją, całkowicie porzucona przez poprzednią władzę.

Obywatele będą mieli prawo do informacji o zainteresowaniu nimi ze strony służb, w szczególności informacji o prowadzonej wobec nich kontroli operacyjnej.

20. Świadczenia społeczne muszą być uzupełnione, zwłaszcza w obszarze systemowego wsparcia rodzin, osób z niepełnosprawnościami, opiekunów osób niesamodzielnych i seniorów. Koalicja widzi potrzebę kompleksowych rozwiązań w zakresie polityki społecznej. Uprościmy system orzecznictwa, uchwalimy ustawę o asystencji dla osób niesamodzielnych. Państwo powinno zapewnić godne warunki życia emerytom i rencistom. Wprowadzimy rozwiązania zwiększające aktywność społeczną osób starszych oraz gwarantujące godne warunki dla seniorów po śmierci współmałżonka. Wprowadzimy rozwiązania przywracające prawa nabyte emerytów pobierających świadczenia na podstawie przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy.

21. Zwiększymy dostępność mieszkań. Jest to jedno z głównych wyzwań przed jakim stoi nasz kraj. Nieodpowiedzialna i nieudolna polityka zarówno rządu jak i NBP sprawiła, że dla milionów młodych Polaków niemożliwym było godne zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych. Strony Koalicji stworzą warunki dla istotnego przyspieszenia tempa oddawania nowych mieszkań: własnościowych, dostępnych na najem realizowany także przez samorządy oraz mieszkań socjalnych i komunalnych. Państwo będzie też wspierać samorządy w remontach pustostanów na cele mieszkaniowe.

22. Zapewnienie efektywnego i dostępnego transportu publicznego będzie stanowić jeden z priorytetowych obszarów naszej współpracy. Koalicja aktywnie wesprze proces przywracania połączeń autobusowych oraz rozwijania sieci kolejowej, aby zatrzymać i odwrócić negatywne trendy w tym zakresie. Środki budżetowe oraz fundusze unijne, których uruchomienie będzie zadaniem Koalicji, zapewnią poprawę jakości komunikacji zbiorowej. Utworzymy zintegrowany system pozwalający kupić bilet na przejazd z wykorzystaniem dowolnych środków transportu zbiorowego.

23. Strony Koalicji zgodnie popierają decentralizację państwa. Uważamy, że powierzenie samorządom odpowiednich kompetencji wraz z zapewnieniem im stosownych środków finansowych zapewnia zarządzanie maksymalnie blisko ludzi. Będziemy zatem dążyć do przywrócenia samorządom szerokiej autonomii. Wzmocnimy ich dochody własne, m.in. poprzez zwiększony udział w podatku PIT oraz ponowne przyznanie im decyzyjności w tych obszarach, w których w ostatnich latach ją utraciły. Odblokujemy środki z KPO, które pozwolą wreszcie Samorządom na swobodne planowanie kluczowych inwestycji. Skończymy z polityką „tekturowych czeków” jaką uprawiali nasi poprzednicy. Położymy kres praktyce nadużywania instrumentów nadzoru wobec samorządu.

24. Strony Koalicji dostrzegają wielki potencjał i zaangażowanie w procesy społeczne organizacji pozarządowych. Organizacje Trzeciego Sektora nie mogą być pomijane i marginalizowane, a dystrybucja publicznych środków finansowych nie może odbywać się według klucza partyjnego, jak to miało miejsce do tej pory. Stworzymy system sprawiedliwego rozdziału środków publicznych, w którym jedynym kryterium będą merytoryczne wartości projektów zgłaszanych przez NGO-sy, a nie poglądy ich członków. Organizacje pozarządowe będą partnerem w procesie konsultacji przy tworzeniu prawa.

Strony Koalicji będą pamiętać o rodakach z zagranicy, którzy tak licznie w ostatnich wyborach dali wyraz swojemu patriotyzmowi. Zreformujemy prawo wyborcze tak, aby nikt więcej nie musiał obawiać się, czy jego głos zostanie policzony.

Część II. Rozliczenie rządów Zjednoczonej Prawicy

Bezprawie, którego wszyscy byliśmy świadkami w trakcie rządów naszych poprzedników musi zostać nazwane i rozliczone. Bez rozliczenia patologii i przestępstw poprzedniej władzy nie ma i nie będzie sprawiedliwej i praworządnej Polski. Konstytucyjna zasada, że wszelkie działania władz publicznych muszą się mieścić w granicach prawa i znajdować w nim oparcie będzie fundamentem zarówno procesu rozliczeń, jak i działań rządu utworzonego przez Koalicję.

Przede wszystkim:

- pociągniemy do odpowiedzialności konstytucyjnej odpowiedzialnych za usiłowanie bezprawnej zmiany ustroju państwa, za naruszanie Konstytucji i ustaw oraz łamanie praworządności, za upartyjnienie instytucji publicznych, za sprzeniewierzenie środków publicznych i za ich bezprawne, niecelowe i niegospodarne wydatkowanie;
- w obszarach wymagających szczegółowego i transparentnego zbadania powołamy odpowiednie sejmowe komisje śledcze;
- doprowadzimy do rozliczenia przez niezależną prokuraturę i niezawisłe sądy wszystkich osób winnych:
  - a) przekroczenia uprawnień i niedopełnienia obowiązków przez urzędników i innych funkcjonariuszy publicznych, a także nakłaniania do takiego działania;
  - b) sprzeniewierzenia środków publicznych na cele partyjne i osobiste;
  - c) nepotyzmu w instytucjach publicznych i spółkach Skarbu Państwa oraz korupcji politycznej, w tym powoływania się na wpływy;
  - d) zorganizowanego systemu siania nienawiści w mediach rządowych i innych środkach masowej komunikacji skierowanego przeciwko obywatelom, działaczom opozycji i organizacji pozarządowych;
  - e) wykorzystywania środków i instytucji publicznych takich jak media i spółki Skarbu Państwa do wpływania na decyzje wyborcze społeczeństwa;
  - f) fałszerstw dokumentów i fałszerstw urzędniczych.

Część III. Zasady Działania Koalicji

1. Strony umowy deklarują współpracę i wspólne działania w zakresie realizacji zapisów niniejszej umowy. Wszystkie decyzje w ramach Koalicji będą zapadały w drodze konsensusu, a kluby parlamentarne reprezentujące Strony umowy będzie obowiązywała dyscyplina głosowania nad przedstawianymi projektami ustaw i uchwał przygotowanych przez koalicyjny Rząd RP oraz uzgodnionymi przez kluby parlamentarne projektami inicjowanymi przez grupę posłów.
2. Kandydatem Koalicji na Premiera Rządu RP jest Pan Donald Tusk.
3. Kandydatem Koalicji na Pierwszego Wicepremiera Rządu RP jest Pan Władysław Kosiniak-Kamysz zaś Pan Krzysztof Gawkowski kandydatem na Wicepremiera Rządu RP.
4. Kandydatami Koalicji na Marszałka Sejmu RP są:
  - a) Pan Szymon Hołownia w okresie od dnia 13 listopada 2023 r. do dnia 13 listopada 2025 r.
  - b) Pan Włodzimierz Czarzasty w okresie od dnia 14 listopada 2025 r. do końca kadencji.
5. Koalicja zgłosi do Prezydium Sejmu RP:
  - a) wskazanych przez Koalicję Obywatelską dwóch Wicemarszałków Sejmu RP (na całą X kadencję Sejmu RP),
  - b) wskazanego przez Trzecią Drogę – PSL jednego Wicemarszałka Sejmu RP (na całą X kadencję Sejmu RP),
  - c) wskazanego przez Nową Lewicę jednego Wicemarszałka Sejmu RP (na okres od dnia 13 listopada 2023 r. do dnia 13 listopada 2025 r.),
  - d) wskazanego przez Trzecią Drogę – Polska 2050 Szymona Hołowni jednego Wicemarszałka Sejmu RP (na okres od dnia 14 listopada 2025 r. do końca kadencji Sejmu RP).
6. Kandydatką Koalicji na Marszałka Senatu RP w okresie od dnia 13 listopada 2023 r. do dnia 13 listopada 2025 r. jest Pani Małgorzata Kidawa-Błońska. Kandydata na Marszałka Senatu RP na okres od dnia 14 listopada 2025 r. do końca kadencji wskaże Koalicja Obywatelska.
7. Koalicja zgłosi do Prezydium Senatu RP (na całą XI kadencję Senatu RP):
  - a) wskazanego przez Koalicję Obywatelską jednego Wicemarszałka Senatu RP,

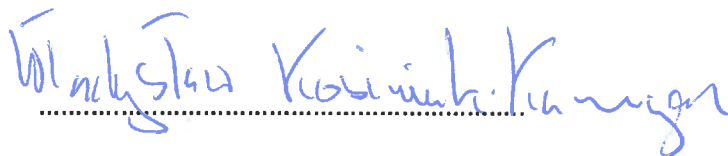
- b) wskazanego przez Trzecią Drogę – Polska 2050 Szymona Hołowni jednego Wicemarszałka Senatu RP,
  - c) wskazanego przez Trzecią Drogę – PSL jednego Wicemarszałka Senatu RP,
  - d) wskazanego przez Nową Lewicę jednego Wicemarszałka Senatu RP.
8. Zmiana treści umowy koalicyjnej wymaga formy pisemnej i akceptacji wszystkich Stron umowy.
9. Umowa wchodzi w życie z chwilą podpisania.

Warszawa, dnia 10 listopada 2023 r.

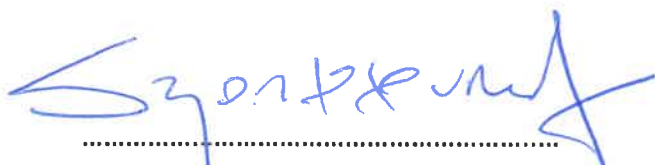
W imieniu Koalicji Obywatelskiej

Donald Tusk

W imieniu Trzecia Droga – PSL

Władysław Kosiniak-Kamysz

W imieniu Trzecia Droga – PL 2050

Szymon Hołownia

.....
.....

W imieniu Nowej Lewicy

Włodzimierz Czarzasty

Robert Biedron

